

Sprawozdanie z konferencji:**„Afazja rozwojowa – droga przez diagnozę, terapię i edukację ku wyrównaniu szans”**

26 października 2024 roku w Łodzi odbyła się IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa zorganizowana przez Stowarzyszenie Razem Rozkodujmy Afazję, zatytułowana: „Afazja rozwojowa – droga przez diagnozę, terapię i edukację ku wyrównaniu szans”. Organizatorzy zaznaczyli, że celem konferencji jest dyskusja na temat spectrum zaburzeń, określanego jako afazja rozwojowa¹, połączenie nauki i praktyki – pochylenie się nad teoretycznymi podwalinami diagnozy i terapii oraz nad szeroko rozumianymi praktycznymi rozwiązaniami, stosowanymi w życiu osób dotkniętych zaburzeniem.

Znaczącym atutem konferencji było zaadresowanie jej nie tylko do praktyków – nauczycieli, specjalistów różnych dziedzin, ale także do rodziców, którzy są zaangażowani w proces usprawniania funkcjonowania osób z afazją rozwojową. Wszystkie wydarzenia zamknęły się w jednym dniu – były to wykłady naukowców i specjalistów zajmujących się afazją, warsztaty oraz panele rodzicielskie. Taki układ wydarzeń konferencyjnych sprawił, że spostrzeżenia badacza, terapeuty i rodzica mogły się spotkać, często ujawniając odmienne potrzeby, perspektywę, choć zbieżne cele.

Pierwszy wykład wygłosiła dr hab. Magdalena Olempska-Wysocka – psycholog, pedagog specjalny (surdopedagog) i neurologopeda z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Podczas prelekcji, zatytułowanej: „Istota prawidłowej diagnozy, orzecznictwo i proces re kwalifikacji dzieci źle zdiagnozowanych”, wykładowczyni zwróciła uwagę na potrzebę wieloetapowej, wnikliwej analizy funkcjonowania dziecka z afazją oraz rangę narzędzi diagnostycznych i wysokich kompetencji diagnostów. Kolejny wykład o intrygującym tytule, nawiązującym do współczesnego języka młodzieży: „Essa czy krindż. Dorastanie z zaburzeniami rozwoju językowego” zaprezentowała prof. dr hab. Agnieszka Maryniak – psycholog z Uniwersytetu Warszawskiego. Z imponującą erudycją zaakcentowała ona zmienność obrazu klinicznego

¹ W Polsce zaburzenie to nie ma jednej nazwy, używa się również m.in. terminów: alalia, niedokształcenie mowy o typie afazji, dysfazja, SLI, DLD.

osoby z zaburzeniem na różnych etapach rozwoju – bardziej szczegółowo przyglądając się ujawniającym się wśród młodzieży trudnościom w kontaktach rówieśniczych i dotkliwociom niepowodzeń szkolnych. Prelegentka wskazała, że na tym etapie deficyty językowe są szczególnie widoczne podczas szybkiej wymiany zdań z rówieśnikami, wymagającej rozumienia i używania języka młodzieżowego, który jest mocno nasycony słowami pochodzącymi z języka angielskiego czy mającymi niedosłowne znaczenie. Wykład na temat „Słowo pisane – bariera czy wsparcie w życiu osoby z niedokształceniem mowy o typie afazji” wygłosiły Anna Paluch i Elżbieta Drewniak-Wołosz, psycholożki i logopedki od lat zajmujące się dziećmi z afazją, mające liczne doświadczenia diagnostyczne i terapeutyczne. Prelegentki przedstawiły rolę tekstu w terapii dzieci oraz ograniczenia w rozumieniu go. Cennym elementem wykładu było przedstawienie zasad tworzenia tekstów łatwych do czytania i zrozumienia. Kolejny wykład, zatytułowany: „Funkcjonowanie społeczne dziecka – kilka słów o interwencji kryzysowej”, wygłosił Krzysztof Durnaś – pedagog, psychotraumatolog, terapeuta. Poruszył on kwestie związane z kryzysem rozwojowym oraz kryzysem sytuacyjnym – przedstawił własny model interwencji kryzysowej OPEN UP, mający zastosowanie w oddziaływaniach względem dzieci i nastolatków.

W drugiej części konferencji uczestnicy musieli dokonać wyboru, czy wezmą udział w seminarium pt. *„Powieś mi, co mam w głowie – przepisy prawa, ocenianie, realizacja podstawy programowej. Dobre praktyki w SOSW nr 4 w Łodzi”* (prowadzonym przez Anetę Madziarę, Monikę Kępską, Katarzynę Pęczek), czy w dwóch turach warsztatów specjalistów. Należało wybrać dwa spotkania warsztatowe spośród następujących tematów: „APD i afazja – współwystępowanie czy różnicowanie” (Julia Pytel); „Wrażliwość sensoryczna pacjentów z afazją – diagnoza i interwencja terapeutyczna” (dr Marta Wiśniewska); „Praktyczne wykorzystanie teorii z integracji sensorycznej w pracy z pacjentem z afazją, dysfazją, dysleksją – propozycje ćwiczeń sensorycznych” (Justyna Smorczevska); „Myślenie wizualne i techniki szybkiego zapamiętywania jako pomoc w domu, szkole i terapii. Pamiętam i wiem – konsolidacja wiedzy” (dr Monika Just); „Mikropolaryzacja mózgu TDCS – diagnoza, prowadzenie terapii i efektywność w zaburzeniach afazji” (Jarosław Wrzesiak).

Ostatnie spotkania to panele rodzicielskie, prowadzone przez Stowarzyszenie Razem Rozkodujemy Afazję i osoby z afazją (ostatni panel). Gromadziły one rodziców w następujących blokach tematycznych: „Jak wspierać dziecko z afazją w szkole?”, „Wyzwania wieku wczesnoszkolnego dla dziecka z afazją i jego rodziców”, „Wzloty i upadki nastolatka z afazją”, „Dorosłość z afazją rozwojową”. W blokach mogli uczestniczyć również specjaliści i naukowcy.

Trójdzielny charakter konferencyjnych wydarzeń sprawił, że cel został osiągnięty. Naukowe doświadczenia i obserwacje odnoszące się do funkcjonowania osób z afazją rozwojową, zmierzające do zrozumienia i opisanie zjawiska stały się podstawą dla rozważań o technikach terapeutycznych, potrzebach wsparcia osoby z zaburzeniem i jej opiekunów, świadomego funkcjonowania w systemie szkolnym i możliwości pozyskiwania pomocy w procesie rewalidacyjnym. Bardzo cenne okazały się rozmowy specjalistów i rodziców odbywające się w kularach, dzięki czemu wszyscy uczestnicy dyskusji mogli zobaczyć świat afatyka z innej perspektywy. Wielkie wrażenie

na uczestnikach wywarły również zaprezentowane wywiady z dorosłymi osobami z afazją rozwojową, dzięki którym przez chwilę można było dotknąć codzienności osób z zaburzeniem, z wpisującymi się w nią trudnościami w obszarze komunikacji językowej, oraz zobaczyć nie tylko jej cienie, ale też determinację i umiejętność czerpania radości z życia.

Ewa Bielenda-Mazur

